Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, *Vol 8(2), Ekim2026* *Makale Gönderim: 20.09.2026*
e-ISSN: 2717-8110 *Makale Kabul: 21.09.2026*

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Büyükşehir Belediyelerinin Kurumsal Kapasitesi ve Şeffaflığı

Miray ÖZDEN[1]

[1] Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, mirayozden@nku.edu.tr, 0000-0001-7998-9699

Özet

Bu araştırma, Türkiye'deki 30 büyükşehir belediyesinin kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin kamuya açık kurumsal görünürlüğünü karşılaştırmaktadır. Çalışma için geliştirilen ve uygulanan on göstergeli matris, belediyelerin kurumsal yapılanma, hizmet sunumu, koruma ve acil destek, erişilebilirlik, farkındalık, eğitim, iş birliği, süreklilik, bütçe şeffaflığı ve izleme kapasitesini 0-2 aralığında değerlendirmektedir. Çalışma nitel doküman incelemesine dayalı betimsel ve karşılaştırmalı bir çözümlemedir; rapordaki puanlar yeniden kodlanmamış, aritmetik açıdan doğrulanarak makale için çözümlenmiştir. Belediyelerin toplam puanları 8 ile 20 arasında değişmektedir. On dört belediye 16-20, on bir belediye 11-15, beş belediye ise 6-10 puan grubundadır. Otuz belediye genelinde en düşük gösterge toplamları izleme ve değerlendirme (26/60), bütçe ve şeffaflık (34/60), eğitim (38/60) ile erişilebilirlikte (39/60) görülmektedir. Bu sonuçlar belediyelerin uygulamalarındaki fiilî etkinliğin veya şiddet düzeylerinin doğrudan ölçümü değildir; belgelerde izlenebilen kapasite ve açıklık düzeyine ilişkindir. Araştırma, yerel hizmetlerin yaygınlaştırılması kadar başvuru güvenliği, düzenli veri üretimi ve hesap verebilir izleme tasarımının güçlendirilmesini önermektedir

Anahtar Kelimeler: Kadına yönelik şiddet, büyükşehir belediyeleri, yerel sosyal politika, şeffaflık

Institutional Capacity and Transparency of Metropolitan Municipalities in Combating Violence Against Women

This study compares the publicly documented institutional capacity of Türkiye's 30 metropolitan municipalities to address violence against women. It draws on a ten-indicator matrix developed and applied in a report. Institutional organization, service provision, protection and emergency support, accessibility, awareness, training, partnerships, continuity, budget transparency, and monitoring were scored from 0 to 2. The article presents a descriptive comparative analysis of the project's documentary findings; the original scores were retained and their arithmetic was checked. Total scores range from 8 to 20. Fourteen municipalities score 16-20, eleven score 11-15, and five score 6-10. Across the sample, the lowest aggregate indicator scores concern monitoring and evaluation (26/60), budget and transparency (34/60), training (38/60), and accessibility (39/60). These figures describe documented institutional visibility rather than the actual effectiveness of services or the prevalence of violence. The article argues for safer access pathways, routine publication of non-identifying service indicators, and more systematic coordination and evaluation. Its contribution is an explicit comparative framework for discussing the documented strengths and gaps of municipal responses, while acknowledging the limitations of document-based scoring.

Key Words: Violence against women, metropolitan municipalities, local social policy, transparency

Atıf için,
Özden , M. (2026). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Büyükşehir Belediyelerinin Kurumsal Kapasitesi ve Şeffaflığı, *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 8(2), 154-165. doi: 10.56493/nkusbmyo.2044305

1. Giriş

Kadına yönelik şiddet, bireysel ilişkiler içinde ortaya çıksa da sonuçları sağlık, güvenlik, barınma, ekonomik bağımsızlık ve kamusal hizmetlere erişim alanlarına yayılır. Dünya Sağlık Örgütü'nün uluslararası yaygınlık tahminleri, farklı şiddet türlerinin geniş bir nüfusu etkilediğini ve sorunun yalnızca adli bir mesele olarak ele alınamayacağını göstermektedir (World Health Organization, 2021). Şiddete maruz kalan kadının ilk başvuru noktasına ulaşması, güvenli biçimde yönlendirilmesi ve uzun dönemli destek alması farklı kurumların eşgüdümünü gerektirir. Bu nedenle belediye hizmetlerinin varlığı kadar sürekliliği ve erişilebilirliği de araştırma konusu olmalıdır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun *"Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesi"*, şiddeti kamusal ve özel alanda ortaya çıkabilen, fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar doğuran toplumsal cinsiyete dayalı eylemler çerçevesinde ele alır (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1993). Bu tanımın yerel yönetim araştırması açısından sonucu açıktır: şiddete ilişkin kamusal yanıt yalnızca acil korumadan ibaret değildir. Güvenli başvuru, haklar hakkında bilgi, psikososyal destek, yönlendirme ve tekrar şiddete maruz kalma riskinin azaltılması da hizmet ağının parçalarıdır. Belediyelerin bu ağdaki yerini incelemek, merkezi kurumların görevlerinin yerel düzeyde nasıl tamamlandığını anlamaya yardım eder.

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), taraf devletlerin ayrımcılığın ortadan kaldırılması için uygun önlemler alma yükümlülüğünü düzenler (Birleşmiş Milletler, 1979). CEDAW çerçevesi, şiddetle mücadelenin eşitlik ve haklardan yararlanma sorunuyla bağını kurmak bakımından önemlidir. Yerel düzeyde ise bu çerçeve, aynı hizmetin farklı kadınlar tarafından gerçekten kullanılabilir olup olmadığını sormayı gerektirir. Ulaşım, dil, engellilik, ekonomik koşullar ve güvenli iletişim gereksinimi başvuru deneyimini etkileyebilir. Bu çalışmada erişilebilirliğin ayrı bir gösterge olarak değerlendirilmesi bu hak temelli yaklaşım ile ilişkilidir; matrisin kendisi ise sözleşmeye uyum denetimi değildir.

Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Amacı 5 kapsamında yer alan 5.2 hedefi, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin kamusal ve özel alanlarda ortadan kaldırılmasını öngörür. Aynı amaç altında kamu kaynaklarının toplumsal cinsiyet eşitliği için izlenmesi ve açıklanması da ayrı bir hedef göstergesi olarak tanımlanmıştır (Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi, 2026). Bu iki yön birlikte okunduğunda, belediye politikasında yalnızca hizmet başlığının varlığını kaydetmek yeterli değildir. Önleyici faaliyetlerin ve başvuru hizmetlerinin hangi kaynaklarla sürdürüldüğü, kimlere erişebildiği ve nasıl izlendiği de sorulmalıdır. Araştırmadaki bütçe şeffaflığı ve izleme göstergeleri bu soru alanlarını yerel ölçekte görünür kılar.

UNDP'nin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisi 2022-2025, toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti önleme ve yanıtlama, daha iyi veri ve analiz üretme, kamu kurumlarını dönüştürme ve kadın örgütleriyle ortaklık kurma başlıklarını birlikte ele alır (United Nations Development Programme, 2022). Bu yaklaşım, yerel kurumsal kapasitenin tek bir hizmet binası veya kampanya sayısıyla açıklanamayacağını destekler. Belediye içindeki sorumlu birimin tanımlanması, personelin eğitimi, baro ve sivil toplumla güvenli sevk yolları kurulması, faaliyetlerin bütçelenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi birlikte incelenmelidir. Bununla birlikte uluslararası stratejiden Türkiye'deki herhangi bir belediyenin fiilî performansına ilişkin doğrudan sonuç çıkarılamaz.

BM Kadın Biriminin ortak kurumlarla geliştirdiği *"Temel Hizmetler Paketi"*, şiddete maruz kalan kadın ve kız çocukları için sağlık, sosyal hizmet, kolluk ve adalet alanlarında nitelikli hizmetlerin birbirine bağlanmasını vurgular (UN Women vd., 2015). Belediyeler bu alanların tümünü tek başına yürütmeseler de danışma ve sosyal destek, güvenli yönlendirme ve hizmetin yerel koşullara uyarlanmasında rol alabilir. Dolayısıyla kurumsal iş birliğinin yalnızca protokol düzeyinde kalıp kalmadığı; başvuranın bir kurumdan diğerine geçerken bilgisi, güvenliği ve mahremiyetinin nasıl korunduğu önemlidir. Kaynak rapor bu hizmet deneyimini doğrudan gözlemlemediğinden, makalenin bulguları söz konusu standartlara fiilî uyum ölçümü olarak yorumlanmamalıdır.

Belediyeler yerel ihtiyaçları görme, danışmanlık ve sosyal destek sunma, güvenli yönlendirme ağlarına katılma ve önleyici faaliyet yürütme bakımından önemli aktörlerdir. Bununla birlikte web sitesinde bir birimin duyurulması, bir hizmetin tüm başvuranlar açısından erişilebilir ve etkili olduğu anlamına gelmez. Kurumsal belgelerdeki faaliyet açıklamaları ile kullanıcı deneyimleri arasındaki mesafe, araştırmanın yöntemini ve sonuçların yorumunu sınırlar. Bu makale bu ayrımı açık tutarak, mevcut kurumsal verilerinin gösterdiği örüntüleri incelemektedir.

Araştırmanın sorusu şudur: Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin kadına yönelik şiddetle mücadelede belgelenmiş kurumsal kapasitesi hangi alanlarda güçlenmekte, hangi alanlarda daha sınırlı görünmektedir? Çalışmanın katkısı, otuz büyükşehir için aynı on göstergeyi kullanan karşılaştırmalı bir tabloyu ve göstergeler arasındaki farklılaşmayı sunmasıdır. Değerlendirme hizmet kalitesine ilişkin bağımsız bir saha denetimi olarak okunmamalıdır.

Araştırma sorusu şudur: Türkiye'deki 30 büyükşehir belediyesinin kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin kamuya açık belgelerinde, hizmet yapılanması ile hesap verebilirlik boyutları nasıl farklılaşmaktadır? Çalışmanın özgün katkısı, aynı gösterge setiyle 30 büyükşehir belediyesini karşılaştırırken hizmetin belgelenmiş varlığı ile izlenebilirliği arasındaki ayrımı görünür kılmasıdır. Bu katkı, fiilî hizmet kalitesini veya şiddetle mücadelede nedensel etkiyi ölçtüğü iddiasını içermez.

Literatürde kadınların kent hakkı, yerel hizmetlerden yararlanmanın mekânsal ve toplumsal koşullarıyla birlikte ele alınmaktadır (Tuncer, 2018). Yerel eşitlik planları üzerine çalışmalar ise hizmetin kurumsal tasarımı ve katılım mekanizmalarının

birlikte değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır (Kaşıkırık ve Arslan, 2023). Buna karşılık uluslararası normatif belgeler (UN Women vd., 2015; UNDP, 2022), farklı kurumların eşgüdümü ve hizmet standartlarına odaklanır. Bu üç yaklaşım, belediyelerin şiddetle mücadeleye ilişkin belge görünürlüğünü tek başına yeterli bir başarı ölçüsü saymamayı gerektirir. Mevcut araştırma, söz konusu tartışmalara 30 büyükşehir belediyesi için ortak göstergelerle oluşturulmuş betimsel bir karşılaştırma eklemektedir; literatürde benzer tüm ölçümlerin bulunmadığı iddiasında değildir.

2. Kavramsal ve Hukuki Çerçeve

Kadına yönelik şiddetle mücadelede belediyelerin rolünü değerlendirmek için önce hizmetin hangi ihtiyaçlara yanıt verdiğini, ardından yerel yönetimlerin bu alandaki hukuki sorumluluklarını açıklamak gerekir. Danışmanlık, koruma ve yönlendirme gibi desteklerin birbirini nasıl tamamladığı, kurumsal kapasite göstergelerinin anlamını belirler. Mevzuat ise belediyenin görev alanını ve hizmetlerin hesap verebilir biçimde yürütülmesi gereken çerçeveyi ortaya koyar. Bu bölüm, araştırmada kullanılan göstergelerin dayandığı bu iki boyutu sırasıyla ele almaktadır.

2.1. Yerel Düzeyde Bütünleşik Destek

Şiddetle mücadele yalnızca kriz anındaki müdahaleden oluşmaz. Önleme, güvenli başvuru, koruma, psikososyal destek, hukuki bilgilendirme ve iyileşme süreci birbirini tamamlar. WHO'nun yaygınlık incelemesi, şiddetin sağlık ve hak temelli politika gerektiren ölçeğine işaret etmektedir (WHO, 2021). Yerel eşitlik planları, kurumlar arası iş birliğini ve kent hizmetlerine eşit erişimi güçlendiren araçlar olarak tartışılmaktadır (Kaşıkırık ve Arslan, 2023). Şiddet karşısındaki yanıtın yalnızca danışma merkezinin varlığına indirgenmemesi bu çerçevede anlam kazanır.

Bir kadının güvenli yardım alabilmesi, hizmetin fiziksel olarak yakın olmasından daha fazlasını gerektirir. Başvuru kanallarının anlaşılır biçimde duyurulması, engellilik ve dil gereksinimlerinin karşılanması, kişisel verilerin korunması ve farklı kurumlara sevkin güvenli gerçekleştirilmesi gerekir. Belediye, baro, sağlık kuruluşu, kolluk ve sosyal hizmet birimi arasındaki iş bölümünün tanımlı olması, başvuran kişinin aynı bilgileri tekrar tekrar vermek zorunda kalmasını azaltabilir. Bu bağlantılar hakkında belge yayımlanması, uygulamanın niteliğine ilişkin tek başına kesin kanıt oluşturmaz.

Yerel sosyal politika açısından önleme ve müdahale birbirini tamamlayan fakat farklı zamanlarda sonuç üreten işlevlerdir. Farkındalık kampanyası, şiddetin normalleştirilmesini sorgulamaya ve başvuru yollarını tanıtmaya yardımcı olabilir. Acil destek ise başvuran kişinin güvenliğinin hemen değerlendirilmesini gerektirir. Danışmanlık ve sosyal destek daha uzun süreli bir süreçtir. Belediyelerin yıllık raporlarında bu işlevlerin ayrı ayrı gösterilmesi, tek seferlik etkinliklerin sürekli hizmet gibi sunulmasını engeller. Aynı nedenle eğitim faaliyetinin yalnızca katılımcı sayısı ile değerlendirilmesi, davranış ve sevk uygulamasındaki değişimi ortaya koymaya yetmez.

Yerellik ilkesi, kamusal kararların ve hizmetlerin mümkün olduğu ölçüde yurttaşa yakın düzeyde örgütlenmesine ilişkin bir gerekçe sunar. Ancak şiddetle mücadele bakımından yakınlık, bütün sorumluluğun belediyeye devri anlamına gelmez. Koruyucu tedbir kararı, adli süreçler, sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetler farklı kurumsal yetkilere bağlıdır. Belediyenin değeri, bu yetkileri ikame etmesinden çok, başvuranı güvenli ve anlaşılır yollarla destek ağına bağlaması, kendi hizmetlerini buna göre planlaması ve yerel gereksinimleri görünür kılmasıdır.

2.2. Belediyelerin Sorumluluğu ve Hesap Verebilirlik

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerin kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorunda olduğunu düzenlemektedir (5393 sayılı Belediye Kanunu, 2005, md. 14/a). Dolayısıyla burada takdire bağlı bir hizmetten değil, kanuni yükümlülükten söz edilmektedir. Bununla birlikte araştırmanın K3 göstergesi, ilgili yükümlülüğe hukuken uyulup uyulmadığını değil, incelenen belediye belgelerinde konukevi, başvuru ve yönlendirme mekanizmalarına ilişkin kanıtın görünürlüğünü ele almaktadır. Konukevlerinin güvenlik nedeniyle gizli tutulan adreslerinin kamuya açıklanmaması, kurumsal kapasite eksikliği olarak değerlendirilmemelidir. 6284 sayılı Kanun ise koruyucu ve önleyici tedbirler ile ilgili kurumların yetkileri bakımından ayrı bir hukuki çerçeve oluşturmaktadır (6284 sayılı Kanun, 2012).

Kurumsal hesap verebilirlik, hizmetin bütçede karşılığı, faaliyet raporlarında açıklanması ve kişileri tanımlamayan ölçülebilir sonuçların düzenli paylaşılması ile güçlenir. Sayısal başvuru verisinin artması tek başına şiddetin arttığını veya hizmetin başarısız olduğunu göstermez; başvuruya güven, duyuru düzeyi ve kayıt yöntemleri de sonucu etkileyebilir. Bu yüzden performans değerlendirmesi, yalnızca niceliği değil başvuru güvenliği ve izleme süreçlerini de kapsamalıdır (Kaypak, 2014; Kaşıkırık ve Arslan, 2023).

Yerel yönetim belgelerinde şiddetle mücadeleye ayrılan kaynağın izlenmesi de zordur. Kadın danışma merkezinin giderleri ayrı bir bütçe kaleminde, daha kapsamlı sosyal hizmetler bütçesi içinde veya farklı müdürlüklerin harcamalarında yer alabilir. Bu nedenle bütçe şeffaflığı göstergesi yalnızca harcama tutarını değil, ilgili faaliyetle mali kaynak arasındaki ilişkinin okur tarafından

kurulabilmesini de ilgilendirir. Yıllık raporların aynı tanımları ve karşılaştırılabilir dönemleri kullanması, eğilimleri anlamayı kolaylaştırır. Bununla birlikte daha yüksek bütçe, tek başına daha güvenli veya erişilebilir hizmetin kanıtı değildir.

Yerel kamu politikası bakış açısından şiddetle mücadelede sorunun tanımlanması, hedeflerin seçilmesi, uygulama ve değerlendirme birbirinden ayrılabilen aşamalardır (Kavruk, 2016; Özel, 2015). Örneğin bir kentte hizmete erişim güçlüğü tanımlanmışsa çözümün yalnızca yeni bir bina açmak olduğu varsayılmamalıdır. Mevcut birime ulaşım, telefonla güvenli temas, tercüme, çalışma saatleri veya kurumsal yönlendirme de engel olabilir. Başka bir kentte birim mevcut olmasına rağmen izleme kaydı zayıf olabilir. Bu farklı sorunlara tek tip kampanya önermek yerine, yerel ihtiyaç analizinin ilgili paydaşlar ve güvenlik kuralları gözetilerek yapılması gerekir. Stratejik plan ve faaliyet raporu arasındaki tutarlılık da bu politika döngüsünün izlenmesini sağlar.

Hesap verebilirliğin iki yönü vardır: idarenin kamusal kaynak kullanımını açıklaması ve hizmetten yararlananların güvenli geri bildirim verebilmesi. Bu iki yön her zaman aynı veri biçimini gerektirmez. Kamuya açıklanan yıllık bir rapor, kişisel ayrıntı taşımayan toplam göstergeleri sunabilir. Kurum içi değerlendirme ise yetkili uzmanların eriştiği daha ayrıntılı ve güvenli kayıtlara dayanabilir. Dışarıya yayımlanmayan her kayıt eksiklik değildir; benzer şekilde yayımlanan her sayı hizmet kalitesini kanıtlamaz. Bu ayrım, şiddet alanında genel şeffaflık ilkelerinin uygulama sırasında güvenlik gereksinimiyle birlikte yorumlanması gerektiğini gösterir.

3. Amaç ve Yöntem

3.1. Araştırma Tasarımı ve Kapsam

Araştırmanın zaman kapsamı: İncelenen belgelerin tek tek yayım yılı, kapsadığı faaliyet yılı ve erişim tarihini gösteren özgün belge envanteri makale dosyasında bulunmamaktadır. Bu nedenle puanların belirli bir takvim yılındaki tüm uygulamaları temsil ettiği ileri sürülemez. Bulgular, özgün raporda derlenen belgelerin oluşturduğu kesitsel görünümle sınırlıdır. Yayım öncesinde özgün belge envanteri üzerinden tarama başlangıç/bitiş tarihleri ve belge yılları doğrulanmalı; mümkünse belediye bazında ek tabloyla sunulmalıdır.

Araştırma, 30 büyükşehir belediyesine ilişkin doküman incelemesine dayanır. Araştırmada veri kaynakları olarak stratejik planlar, faaliyet raporları, resmî web duyuruları, meclis kararları ve ilgili denetim belgeleri belirtilmektedir. Bu makale raporda kayıtlı puanları kullanır; özgün belgeler için yeni bir tarama veya belediyelerle görüşme yapılmış olduğu iddiasında bulunmaz.

İnceleme birimi büyükşehir belediyesidir; veri birimi ise belediyenin kamuya açık belgelerinde yer alan, on göstergeden her birine karşılık gelen kurumsal açıklamadır. Veriler, içerik bakımından betimsel karşılaştırmaya uygun hale getirilmiştir. Puanların tek kodlayıcı mı yoksa birden çok kodlayıcı tarafından mı verildiği ve kodlayıcılar arası uyum raporda belirtilmediğinden, sonuçlar ölçüm hatasından bağımsız kesin bir performans sıralaması olarak değerlendirilmemelidir.

3.2. Göstergeler ve Puanlama

On göstergenin her biri 0 (yok veya belgelerde veri yok), 1 (var ancak sınırlı), 2 (var ve sistematik) değerini alır; toplam olası puan 0-20'dir. Burada sıfır, hizmetin gerçekte bulunmadığını kesin olarak kanıtlamaz: belgelerin yetersizliği de aynı puana neden olabilir. Ayrıca göstergelere eşit ağırlık verilmesi, örneğin koruma ile farkındalık faaliyetlerinin normatif öneminin eşit olduğu iddiası değildir; karşılaştırmayı kolaylaştıran proje tercihidir.

Tablo 1. Kurumsal Kapasite ve Şeffaflık Göstergeleri

Kod	Gösterge	İncelenen içerik
K1	Kurumsal yapılanma	İlgili birim ve stratejik çerçeve
K2	Hizmet sunumu	Danışma, psikososyal ve hukuki destek
K3	Koruma ve acil destek	Konukevi, yönlendirme ve başvuru
K4	Erişilebilirlik	Dil, engellilik ve gizlilik
K5	Farkındalık	Kampanya ve etkinlik
K6	Eğitim	Personel ve toplum eğitimi
K7	İş birliği	STK, baro, üniversite ve kamu kurumları
K8	Süreklilik	Tekrarlanan ve devam eden faaliyet

Tablo 1. Kurumsal Kapasite ve Şeffaflık Göstergeleri (Devam)

K9	Bütçe ve şeffaflık	Bütçe, raporlama ve veri açıklığı
K10	İzleme ve değerlendirme	Göstergeler ve geri bildirim

Yukarıda tabloda verilen eşiklere göre 0-5 "çok yetersiz", 6-10 "gelişime açık", 11-15 "orta-iyi" ve 16-20 "güçlü/örnek uygulama" olarak adlandırılmıştır. Makalede bu etiketler, hizmetin doğrulanmış kalitesini değil, araştırma matrisindeki sınıflandırmayı ifade eder. Tablo 2'deki toplamlar on sütunun aritmetik toplamı ile karşılaştırılmış, 30 satırda da eşleşme bulunmuştur.

3.3. Analiz ve Sınırlılıklar

Her belediyenin on gösterge puanı toplanmış; toplam puanlar, sınıf frekansları ve göstergelerin 30 belediye üzerindeki toplamları betimsel olarak karşılaştırılmıştır. Veriler ordinal (0–2) düzeydedir; eşit ağırlıklandırma analitik bir tercih olup hizmetlerin eşit önem taşıdığını göstermez. Özgün puanlamanın belge bazında kodlama izi, kodlayıcı sayısı ve güvenilirlik sınaması mevcut dosyada gösterilmediğinden sonuçlar bağımsız doğrulama niteliğinde değildir. "0" puanı, hizmetin yokluğu ile kamuya açık belgelerde kanıt bulunmamasını ayıramaz. Nüfus, bütçe ve ihtiyaç düzeyine göre standardizasyon yapılmadığı için puanlar fiilî hizmet kalitesi sıralaması olarak yorumlanmamalıdır. Sınırlılıklar, tartışma bölümünde tekrar edilmek yerine burada topluca belirtilmiştir.

4. Bulgular

4.1. Büyükşehir Belediyelerinin Karşılaştırılması

Matrisin toplam puanları İstanbul için 20, İzmir için 19; Ankara, Eskişehir ve Mersin için 18'dir. En düşük puanlar Mardin ve Van'da 8, Hatay'da 9 olarak kaydedilmiştir. Belediyeler arasında 12 puanlık bir aralık vardır. Tablo 2 kaynak raporun belediye ve gösterge düzeyindeki tüm kayıtlarını korur. Yüksek toplam puan, tüm hizmetlerin sahada sorunsuz yürüdüğü anlamına gelmez; özellikle K10'da 1 puan alan belediyelerin izleme kapasitesi ayrı tartışılmalıdır.

Tablo 2. Otuz Büyükşehir Belediyesinin Gösterge Puanları

Belediye	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	Toplam
Adana	2	2	1	1	2	1	2	2	1	1	15
Ankara	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	18
Antalya	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1	17
Aydın	2	2	2	1	2	1	2	2	1	1	16
Balıkesir	2	2	1	1	2	2	2	2	1	1	16
Bursa	2	2	2	1	2	1	2	2	1	1	16
Denizli	2	2	1	1	2	1	2	2	1	1	15
Diyarbakır	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	15
Erzurum	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	12
Eskişehir	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	18
Gaziantep	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1	16
Hatay	1	1	1	1	1	1	2	0	1	0	9
İstanbul	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
İzmir	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	19
Kahramanmaraş	1	1	1	1	1	1	2	1	1	0	10

Tablo 2. Otuz Büyükşehir Belediyesinin Gösterge Puanları (Devam)

Kayseri	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1	14
Kocaeli	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	17
Konya	2	2	2	2	1	2	1	2	1	1	16
Malatya	1	1	1	1	1	1	2	1	1	0	10
Manisa	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1	14
Mardin	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	8
Mersin	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	18
Muğla	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1	17
Ordu	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1	14
Sakarya	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1	14
Samsun	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1	14
Şanlıurfa	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	11
Tekirdağ	2	2	2	1	2	1	2	2	1	1	16
Trabzon	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1	14
Van	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	8

Kaynak: Yazar tarafından taranan belgeler sınıflandırılarak hazırlanmıştır.

Büyükşehirlerin toplam puan gruplarına göre dağılımı ise aşağıda Tablo 3 içerisinde gösterilmiştir.

Tablo 3. Toplam Puan Gruplarının Dağılımı

Puan aralığı	Puan sınıfı	Belediye sayısı
0–5	Çok yetersiz	0
6–10	Gelişime açık	5
11–15	Orta–iyi	11
16–20	Güçlü/örnek uygulama	14

Otuz belediyenin 14'ü üst grupta, 11'i orta grupta ve beşi gelişime açık gruptadır; 0–5 aralığında belediye yoktur. Bu dağılım, yalnızca toplam skora bakıldığında yüksek puanlı grubun geniş olduğunu gösterir. Bununla birlikte eşiklerin araştırma içinde tanımlanmış olması ve göstergelerin aynı ağırlıkta kullanılması nedeniyle gruplar arası küçük puan farkları kesin niteliksel ayrım olarak yorumlanamaz.

4.2. Göstergelere Göre Farklılaşma

Göstergelere göre değerlendirme Tablo 4 üzerinden yorumlanarak yapılmıştır. Burada bahsi geçen göstergeler, oluşturulmuş matris üzerinden değerlendirilmiş ve 30 büyükşehir belediyesi için genel toplam ve puanlama süreçleri ayrı ayrı verilerek gösterilmiştir.

Tablo 4. Göstergelerin Otuz Belediye İçin Toplam Puanı

Gösterge	Toplam / 60	İki puan alan belediye	Sıfır puan alan belediye
K1	53	23	0
K2	53	23	0
K3	51	21	0
K4	39	9	0
K5	44	14	0
K6	38	8	0
K7	49	19	0
K8	50	23	3
K9	34	4	0
K10	26	1	5

K1 ve K2'nin toplamı 53'er, K3'ün 51 ve K8'in 50 puandır. Bu görünüm, kurumsal yapılanma, danışma ve temel hizmet açıklamaları ile faaliyet sürekliliği bakımından göreli olarak daha güçlü belgelendirmeye işaret eder. Buna karşılık K10 toplam 26 puanla son sıradadır. K9'un 34, K6'nın 38 ve K4'ün 39 puanda kalması, hizmetin nasıl izlendiği, kaynakların nasıl açıklandığı, eğitimlerin nasıl belgelendiği ve farklı ihtiyaçlara erişimin nasıl tanımlandığı konusunda geliştirme alanları bulunduğunu göstermektedir.

K10'da yalnızca İstanbul 2 puan alırken, 24 belediye 1 ve beş belediye 0 puan almıştır. K9'da dört belediye 2, 26 belediye 1 puandadır. Dolayısıyla toplam puanları yüksek belediyeler arasında dahi kurumsal çıktının düzenli yayımlanması ve sonuçların izlenmesi konusunda farklılaşma vardır. Tek bir duyuru veya faaliyet kaydı ile yıllara yayılan ölçülebilir hizmet dizisini aynı saymak, izlemenin niteliğine ilişkin yanlış bir kanaat doğurabilir.

İstanbul'un tüm göstergelerde 2 puan alması, projenin eşit ağırlıklı ölçütlerine göre tam puandır. İzmir'in K10'da 1 puan almasına rağmen diğer dokuz ölçütte 2 puana sahip olması, toplam puanın izleme alanındaki sınırlılığı gizleyebileceğine örnektir. Ankara ve Eskişehir'de de toplam 18 puana karşılık izleme puanı 1'dir. Bu örnekler bir belediyenin bütünsel hizmet kalitesini ortaya koymaz; toplam skor ile alt boyutların birlikte okunması gerektiğini gösterir. Bir sıralama yayımlanırken göstergelerin tamamına erişim sağlanması bu nedenle önemlidir.

Alt grupta yer alan Hatay, Mardin ve Van için K8 süreklilik göstergesi 0; K10 izleme göstergesi de 0'dır. Kahramanmaraş ve Malatya'da K10 yine 0, K8 ise 1'dir. Bu ortak örüntü, raporda kurumsal hizmetin sürekliliği ve ölçülebilirliği hakkında daha sınırlı kanıt bulunmasıyla ilişkilidir. Özellikle doğal afetlerden etkilenmiş yerleşimlerde kurumsal belge üretiminin koşulları ayrıca değerlendirilmelidir. Puan tablosu, kesintinin nedenini ortaya koymadığı için yönetim tercihlerine veya mevzuata uyumsuzluğa yönelik bir atıf yapılamaz.

K7 iş birliği toplamı 49'dur. Bu düzey, ortaklık duyurularının görece yaygınlığıyla uyumludur. Ancak bir protokol imzalanması, kurumsal sevk zincirinin sahada işlediğini otomatik olarak göstermez. Ortaklıkların başvuru süresi, hizmete erişim ve sevk sonrası destek bakımından değerlendirilmesi gerekir. K4'ün düşük düzeyi ise çok dillilik, engelli erişimi ve gizliliğin tek bir göstergede toplanmasının yarattığı ölçüm sorunuyla birlikte okunmalıdır: bu üç alanın ayrı ayrı kodlanması gelecekte daha açıklayıcı olabilir.

Farkındalık göstergesi K5'in toplamı 44, eğitim göstergesi K6'nın toplamı 38'dir. Kampanya ve etkinlikler kamuoyunda görünür olduğu için belgelerde yer bulma olasılığı yüksek olabilir. Personel eğitimlerinin kapsamı, sıklığı ve içeriği ise aynı ayrıntıda paylaşılmayabilir. Bu fark, kampanyaların eğitimden daha etkili olduğu şeklinde yorumlanamaz. Farkındalık programı için hedef kitle, kullanılan başvuru bilgileri ve etkinliğin devamı; eğitim programı için ise katılan personelin görevi, yenileme aralığı ve uygulama sonrası desteği ayrı verilerle incelenmelidir.

5. Tartışma

5.1. Hizmet Görünürlüğü ile Etkinlik Arasındaki Fark

Bu bulguların en belirgin yönü, hizmetlerin ve birimlerin kurumsal belgelerde görünmesi ile bunların etkisinin ölçülmesi arasında bir boşluk bulunmasıdır. K1 ve K2'nin yüksek, K9 ve K10'un daha düşük olması, yerel politikanın yalnızca tesis ve etkinlik sayısı üzerinden izlenmesinin yetersizliğini düşündürür. Ancak bu ilişki, belediyelerin sahada başarısız olduğunu ispatlamaz: düşük puan eksik uygulamadan, eksik belgeden veya güvenlik amacıyla sınırlı açıklamadan kaynaklanabilir. Bu nedenle sonraki araştırmalar, belge taramasını uzman görüşmeleri ve anonim kullanıcı deneyimleri ile karşılaştırmalıdır.

Büyükşehirler arasında kaynak, nüfus, coğrafya ve kurumlar arası ağların değişmesi beklenir. Bu çalışmada belediyeler aynı puan aralığına yerleştirilmiş olsa da ihtiyaç düzeyi veya kişi başına bütçe karşılaştırması yapılmamıştır. Afetlerden etkilenen kentlerde raporlama ve hizmet sürekliliği ayrıca incelenmelidir. Sadece toplam puanlara bakarak bir belediyenin diğerinden daha güvenli başvuru deneyimi sunduğu sonucuna varmak yöntemsel olarak uygun değildir.

Karşılaştırmanın bir diğer sınırı, belediyelerin aynı hizmeti farklı kurumsal adlarla ve ortaklık modelleriyle sunabilmesidir. Bir belediye kendi danışma merkezini işletirken bir başkası ilgili kamu kurumu veya sivil toplum örgütüyle protokol geliştirebilir. Kullanıcı için önemli olan yalnızca kurumsal sahiplik değil, başvurunun kesintisiz ve güvenli biçimde destekle buluşmasıdır. Bu nedenle bir sonraki değerlendirmede hizmet modeli, yönlendirme protokolü ve hizmetin fiilî ulaşılabilirliği ayrı değişkenler olarak incelenmelidir. Böylece mevcut puanlamanın özellikle K2, K3 ve K7 arasındaki olası örtüşmesi azaltılabilir.

5.2. Koruma, Erişilebilirlik ve Veri Güvenliği

Koruma hizmetlerinde kamusal görünürlük ile güvenlik arasında gerçek bir gerilim bulunur. Konukevinin adresinin yayımlanmaması doğru bir koruyucu uygulama olabilir. Buna karşılık güvenli başvuru kanalı, çalışma saatleri, yönlendirme yöntemi ve haklara dair genel bilgiler açık biçimde duyurulabilir. Veri açıklığında ise kişi tanımlayıcı ayrıntıların korunması esastır. Yaş, mahalle ve başvuru türü gibi değişkenlerin küçük hücrelerde birleştirilmesi, yeniden kimliklendirme riskini azaltma gereğiyle birlikte düşünülmelidir.

Erişilebilirlik göstergesinin görece düşük toplamı, hizmet duyurularında çok dilli ve engellilere uygun başvuru yollarının açıkça gösterilmesinin önemini ortaya koyar. Fiziksel rampa, ekran okuyucu uyumu, işaret dili desteği ve güvenli uzaktan iletişim farklı ihtiyaçlardır. Tek bir "erişilebilir" ifadesi bu farklılıkları ölçmek için yeterli değildir. Yerel eşitlik planlarına erişim hedefleri ve düzenli geri bildirim süreçleri eklenmesi, hizmet tasarımını daha denetlenebilir kılabilir (Kaşıkırık ve Arslan, 2023).

5.3. Belediyeler için Uygulanabilir İzleme Çerçevesi

İlk adım, belediye içinde sorumlu birimlerin ve merkezi kurumlarla sevk noktalarının yazılı hale getirilmesidir. Başvuru kanallarının güvenliği, yönlendirme süresi, danışmanlık türleri ve hizmet devamlılığı için tanımlar belirlenmelidir. İkinci adım, yıllık faaliyet raporlarında bütçe kalemleriyle birlikte kişileri tanımlamayan hizmet ölçülerinin aynı biçimde yayımlanmasıdır. Üçüncü adım, bu ölçülerin kadın örgütleri ve ilgili uzmanlarla düzenli olarak değerlendirilmesidir. Nicel ölçüler, güvenlik ve hizmet kalitesi hakkında nitel geri bildirimle birlikte okunmalıdır.

Önerilen izleme setinde yalnızca başvuru sayısı değil; yönlendirmeye ulaşanların oranı, hizmete ilk temas süresi, tamamlanan sevk, farklı erişim ihtiyaçlarına verilen yanıt, personel eğitimlerinin kapsamı ve kaynakların sürekliliği yer alabilir. Böyle bir setin uygulanması için veri minimizasyonu, güvenli kayıt, çalışan eğitimi ve gönüllü geri bildirim ilkeleri gerekir.

Göstergelerin dağılımı, belediyelerin hizmet sunumunu belgeleme kapasitesi ile hesap verebilir izleme kapasitesinin aynı hızda gelişmediğine işaret etmektedir. K1 ve K2'nin 53/60, K9'un 34/60 ve K10'un 26/60 olması, kurumsal yapı ve hizmet açıklamalarının izleme ve bütçe bağlantısına kıyasla daha yaygın belgelenmiş olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, yerel sosyal politika literatüründeki erişim, kurumsallaşma ve hesap verebilirlik tartışmalarını aynı ölçüm çerçevesinde ilişkilendirmesi bakımından anlamlıdır (Tuncer, 2018; Kaşıkırık ve Arslan, 2023).

5.4. Araştırmanın Açıklama Gücü ve Gelecek Çalışmalar

Matrisin K3 göstergesi konukevi, acil destek ve yönlendirmeyi; K4 göstergesi dil, engellilik ve gizliliği aynı başlık altında toplar. Bu nedenle aynı puan farklı kurumsal durumlara karşılık gelebilir. İzleyen çalışmalarda her alt boyut için kod kitabı, asgari

kanıt ölçütü, belge tarihi ve bağlantısı yayımlanmalı; iki bağımsız kodlayıcıyla güvenilirlik incelenmelidir. Ayrıca belediyelerin nüfus, bütçe ve afet koşullarına ilişkin karşılaştırılabilir verilerle desteklenen analizler yapılabilir.

5.5. Politika Çıkarımları

Bulguların en doğrudan politika karşılığı, hizmetlerin varlığını duyurmanın yanında güvenli başvuru yollarını, kaynak tahsisini ve kişileri tanımlamayan izleme göstergelerini düzenli raporlamaktır. K9 ve K10'daki göreli düşüklük, belediyelerin performans programları ile faaliyet raporları arasında ölçülebilir bağlantılar kurmasının önemini göstermektedir.

Belediyelerin puan profilleri, kadına yönelik şiddetle mücadelenin tek bir hizmet türüyle açıklanamayacağını göstermektedir. Kurumsal birim, danışma desteği, acil yönlendirme, farkındalık etkinliği, eğitim ve iş birliği ancak birbirine bağlandığında yerel bir hizmet ağı oluşturur. Matrisin güçlü yanı, bu parçaları aynı değerlendirme alanına taşımasıdır. Yüksek puanlı belediyelerde birden fazla unsurun birlikte görünür olması, hizmetlerin kurumsal düzeyde bir çerçeveye yerleştirilebildiğini düşündürmektedir. Orta ve gelişime açık gruplardaki belediyeler için ise hangi göstergelerin güçlendirilmesi gerektiği ayrı ayrı görülebilmektedir.

Göstergeler arasındaki en belirgin ayrım, hizmet ve birimlerin görünürlüğüne karşılık izleme ve bütçe açıklığının daha sınırlı kalmasıdır. Bu sonuç, belediyelerin sonraki aşamada yıllık faaliyetleri yalnızca duyurmaktan öteye geçerek kaynak, erişim ve süreklilik ilişkisini açıklamalarının değerini ortaya koyar. Başvuru güvenliğini koruyan toplulaştırılmış veriler; danışma, sevk, eğitim ve ortaklık çalışmalarının yıllar içinde nasıl sürdüğünü gösterebilir. Böylece kamuoyuna verilen bilgi, yapılan etkinliklerin listesinden yerel sosyal politikanın gelişimini izlemeye yarayan bir çerçeveye dönüşür.

Erişilebilirlik ve eğitim göstergeleri birlikte ele alındığında, hizmetin kâğıt üzerinde bulunması ile doğru kişiye doğru zamanda ulaşması arasındaki ilişkinin önemi belirginleşir. Çok dilli ve engellilere uygun başvuru kanalları, mahrem görüşme koşulları ve ilk teması kuran personelin bilgisi aynı hizmet zincirinin farklı halkalarıdır. Yerel yönetimler açısından öncelik, bu halkaları ayrı faaliyetler olarak sıralamak yerine başvuranın güvenli destek yolculuğu içinde tasarlamak olmalıdır. Barolar, kadın örgütleri, üniversiteler ve kamu kurumlarıyla iş birliğinin katkısı da bu yolculuğun kesintisiz sürmesine bağlıdır.

Sonuç

Türkiye'deki 30 büyükşehir belediyesinin karşılaştırılması, kadına yönelik şiddetle mücadelede yerel kurumsal kapasitenin yaygınlaşmakla birlikte belediyeler arasında farklılaştığını ortaya koymaktadır. On dört belediye 16-20, on bir belediye 11-15, beş belediye 6-10 puan grubundadır; puanlar 8 ile 20 arasında değişmektedir. İstanbul, İzmir, Ankara, Eskişehir ve Mersin'in üst sıralarda yer alması, kurumsal birimlerin, hizmet çeşitliliğinin, ortaklıkların ve sürekliliğin bir arada görünür olduğu örneklere işaret etmektedir. Diğer belediyelerde de tek tek güçlü uygulamalar bulunabilse de bütün göstergelerde aynı düzeye ulaşılmadığı görülmektedir.

Çalışmadan çıkan temel değerlendirme, belediyelerin şiddetle mücadele alanında hizmet oluşturma ve iş birliği kurma kapasitesini, bu hizmetlerin izlenmesi ve bütçeyle ilişkilendirilmesi yönünde geliştirmesi gerektiğidir. Kurumsal yapılanma ile hizmet sunumu göstergeleri 53'er, koruma ve acil destek 51, süreklilik 50 puan alırken izleme ve değerlendirme 26, bütçe ve şeffaflık 34 puanda kalmıştır. Yerel politikanın olgunlaşması, bir merkezin veya etkinliğin varlığından başlayıp erişim, kaynak ve hizmet sürekliliğinin birlikte yönetilmesine uzanan bir süreç olarak okunabilir. Bu bakımdan izleme, hizmetten ayrı bir bürokratik görev değil, hizmetin nasıl geliştirileceğini gösteren bir yönetim aracıdır.

Eğitim ve erişilebilirlik göstergelerinin görece düşük olması, yerel hizmet ağının insan ve ulaşım boyutunu öne çıkarmaktadır. Kadınların başvuru kanallarını güvenle kullanabilmesi; dil, engellilik ve mahremiyet ihtiyaçlarının dikkate alınmasına, çalışanların da yönlendirme görevini açık biçimde bilmesine bağlıdır. İş birliği göstergesindeki yüksek toplam, belediyelerin bu alanda yalnız hareket etmediğini göstermektedir. Ortaklığın yerel politika değeri ise danışmanlık, koruma ve hukuki destek arasında anlaşılır ve güvenli bir geçiş kurulmasıyla artacaktır. Bu nedenle belediyelerin önleyici kampanyaları, personel eğitimini ve destek hizmetlerini aynı hedef etrafında planlaması önemlidir.

Sonuç olarak büyükşehir belediyeleri, kadına yönelik şiddetle mücadelede vatandaşın hizmete eriştiği yerel düzey ile farklı kurumların koruma ve destek görevleri arasında önemli bir bağlantı kurabilir. Araştırmanın sunduğu karşılaştırma, bu bağlantının kurumsal yapı, erişilebilir hizmet, iş birliği ve hesap verebilir izleme ile güçlendiğini göstermektedir. Belediyelerin bundan sonraki önceliği, mevcut faaliyetleri sürekli bir hizmet ağına dönüştürmek ve bu ağın gelişimini kişisel güvenliği koruyan verilerle düzenli olarak değerlendirmek olmalıdır. Böyle bir yerel politika yaklaşımı, kadınların güvenliğe ve desteğe erişimini kamusal hizmetlerin kalıcı bir parçası hâline getirebilir.

Kaynakça

5393 sayılı Belediye Kanunu. (2005). T.C. Resmî Gazete, 25874, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5393&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun. (2012). T.C. Resmî Gazete, 28239, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6284

Adana Büyükşehir Belediyesi. (2025). Faaliyet raporu. https://www.adana.bel.tr/tr/faaliyet-raporu

Adana Büyükşehir Belediyesi. (2025). Stratejik plan. https://www.adana.bel.tr/tr/stratejik-plan

Ankara Büyükşehir Belediyesi. (2025). Faaliyet raporları. https://www.ankara.bel.tr/dokumanlar/plan-ve-raporlar/faaliyet-raporlari

Ankara Büyükşehir Belediyesi. (2025). Stratejik planlar. https://www.ankara.bel.tr/dokumanlar/plan-ve-raporlar/stratejik-planlar

Antalya Büyükşehir Belediyesi. (2025). Stratejik plan. https://www.antalya.bel.tr/tr/stratejik-plan

Antalya Büyükşehir Belediyesi. (2026). Faaliyet raporları. https://www.antalya.bel.tr/tr/faaliyet-raporlari

Aydın Büyükşehir Belediyesi. (2024). *2025–2029 stratejik planı*. https://aydin.bel.tr/Content/files/Stratejik%20Planlar/STRATEJIK_PLAN%202025-2029.pdf

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi. (2025). Stratejik plan. https://balikesir.bel.tr/stratejik-plan

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi. (2026). Faaliyet raporları. https://balikesir.bel.tr/faaliyet-raporlari

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi. (2026). Goal 5: Achieve Gender Equality And Empower All Women And Girls. https://sdgs.un.org/goals/goal5

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. (1993). Declaration on the Elimination of Violence against Women (A/RES/48/104). https://digitallibrary.un.org/record/179739

Birleşmiş Milletler. (1979). Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW). https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-elimination-all-forms-discrimination-against-women

Bursa Büyükşehir Belediyesi. (t.y.). *Kurumsal yayınlar ve stratejik planlar*. https://www.bursa.bel.tr/yayinlar?tur=kurumsal

Denizli Büyükşehir Belediyesi. (2024). *2025–2029 stratejik planı*. https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/stratejik_plan_2025-2029.pdf

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi. (2025). Stratejik plan. https://www.diyarbakir.bel.tr/kurumsal/plan-ve-raporlar/stratejik-plan

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi. (2026). Faaliyet raporları. https://www.diyarbakir.bel.tr/kurumsal/plan-ve-raporlar/faaliyet-raporlari

Erzurum Büyükşehir Belediyesi. (2025). Faaliyet raporları. https://www.erzurum.bel.tr/faaliyet-raporlari

Erzurum Büyükşehir Belediyesi. (2025). Stratejik plan. https://www.erzurum.bel.tr/stratejik-plan

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi. (2025). Faaliyet raporları. https://www.eskisehir.bel.tr/faaliyet-raporlari

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi. (2025). Stratejik plan. https://www.eskisehir.bel.tr/stratejik-plan

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi. (2024). *2025–2029 stratejik planı*. https://dosya.gaziantep.bel.tr/uploads/2025/01/stratejik-plan-baski-hali.pdf

Hatay Büyükşehir Belediyesi. (2024). *2025–2029 stratejik planı*. https://hatay.bel.tr/Uploads/Docs/2025-2029-stratejik-plani.pdf

İstanbul Büyükşehir Belediyesi. (2024). *2025–2029 stratejik planı*. https://uploads.ibb.istanbul/uploads/2025_2029_IBB_Stratejik_Plani_7e6cb685d8.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2025.). Stratejik planlar. https://www.izmir.bel.tr/tr/StratejikPlanlar/123/44

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. (t.y.). Stratejik plan. https://www.kahramanmaras.bel.tr/stratejik-plan

Kaşıkırık, A. ve Arslan, I. Ç. (2023). Yerel eşitlik eylem planı hazırlama rehberi. Yayındayız Derneği.

Kavruk, H. (2016). Yerel politika. H. Altunok ve F. G. Gedikkaya (Ed.), Kamu politikaları ansiklopedisi içinde (ss. 378-382). Nobel Yayıncılık.

Kaypak, Ş. (2014). Toplumsal cinsiyet bakış açısından kente bakmak. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1), 344-357.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi. (2025). 2025 yılı faaliyet raporu. https://www.kayseri.bel.tr/kurumsal-raporlar

Kayseri Büyükşehir Belediyesi. (2025). 2025-2029 stratejik planı. https://www.kayseri.bel.tr/kurumsal-raporlar

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. (2025). Stratejik planlar. https://www.kocaeli.bel.tr/stratejik-planlar.html

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. (t.y.-b). Faaliyet raporları. https://www.kocaeli.bel.tr/faaliyet-raporlari.html

Konya Büyükşehir Belediyesi. (2024). *2025–2029 stratejik planı*. https://sepet.konya.bel.tr/kbb/kbb/dosyalar/stratejik_raporlar/sp2025-2029.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi. (2025). 2025 yılı faaliyet raporu. https://www.manisa.bel.tr/t1049_strateji-gelistirme-dairesi-baskanligi.aspx?sayfa=icerik&sid=8

Manisa Büyükşehir Belediyesi. (2025). 2025-2029 stratejik planı. https://www.manisa.bel.tr/t1049_strateji-gelistirme-dairesi-baskanligi.aspx?sayfa=icerik&sid=8

Mersin Büyükşehir Belediyesi. (2024). *2025–2029 stratejik planı*. https://www.mersin.bel.tr/uploads/files/mersinbuyuksehirbelediyesi20252029stratejikplanii99581862-510059.pdf

Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı (2023). Türkiye'de Erkek Şiddetiyle Mücadelede Kolluk Uygulamaları. https://morcati.org.tr/wp-content/uploads/2023/08/kolluk-kades-rapor-web

Muğla Büyükşehir Belediyesi. (2024). *2025–2029 stratejik planı*. https://panel.mugla.bel.tr/uploads/mecliskarartr/339-Ek.pdf

Ordu Büyükşehir Belediyesi. (2024). *Stratejik planlar*. https://mubis.ordu.bel.tr/sayfa/stratejik-planlar

Özel, M. (2015). Kamu politikası ve yerel yönetimler. M. Özel (Ed.), Yerel yönetimlerde yerel kamu politikası yaklaşımları içinde (ss. 15-50). Çizgi Kitabevi.

Sakarya Büyükşehir Belediyesi. (2024). *Stratejik planlama*. https://www.sakarya.bel.tr/default/StratejikPlanlama

Samsun Büyükşehir Belediyesi. (2025). Faaliyet raporları. https://samsun.bel.tr/kurumsal/stratejik-yonetim/faaliyet-raporlari

Samsun Büyükşehir Belediyesi. (2025). Stratejik planlarımız. https://samsun.bel.tr/kurumsal/stratejik-yonetim/stratejik-planlarimiz

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi. (2025). Faaliyet raporu. https://www.sanliurfa.bel.tr/kategori/224/3/faaliyet-raporu

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi. (2025). Stratejik planlar. https://www.sanliurfa.bel.tr/kategori/96/1/stratejik-planlar

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi. (2025). *2025-2029 stratejik planı*. https://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/statejik_plan/stratejik_plan_2025_2029.pdf

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi. (2025). *Faaliyet raporları*. https://www.tekirdag.bel.tr/faaliyet_raporlari

Trabzon Büyükşehir Belediyesi. (2025). Faaliyet raporu. https://www.trabzon.bel.tr/Web/FaaliyetRaporu

Trabzon Büyükşehir Belediyesi. (2025). Stratejik plan. https://www.trabzon.bel.tr/StratejikPlan/Planlar

Uluslararası Şeffaflık Derneği (2025). Büyükşehir Belediyelerinde Şeffaflik, Katilim Ve Kapsayicilik Uygulamalari İzleme Raporu. https://seffaflik.org/wp-content/uploads/2026/01/Buyuksehir-Belediyelerinde-Seffaflik-Katilim-Ve-Kapsayicilik-Uygulamalari-Izleme-Raporu-2.

UN Women, United Nations Population Fund, World Health Organization, United Nations Development Programme ve United Nations Office on Drugs and Crime. (2015). Essential Services Package For Women And Girls Subject To Violence: Core Elements And Quality Guidelines. https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2015/12/essential-services-package-for-women-and-girls-subject-to-violence

United Nations Development Programme. (2022). Gender equality strategy 2022-2025. https://www.undp.org/publications/gender-equality-strategy-2022-2025

Van Büyükşehir Belediyesi. (2025). *2025-2029 stratejik planı*. https://www.sp.gov.tr/tr/stratejik-plan/s/3164/Van%2BBuyuksehir%2BBelediyesi%2B2025-2029

Van Büyükşehir Belediyesi. (t.y.-b). *Kurumsal raporlar: Faaliyet raporları*. https://van.bel.tr/

World Health Organization. (2021). Violence against women prevalence estimates, 2018: Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women. https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256

Yaşama Dair Vakıf (2021). Belediyeler için Kadına Yönelik Hane İçi Şiddetle ilgili Kurum Politikası Geliştirme ve Uygulama Rehberi. https://www.yada.org.tr/s/2626/i/210623_rehber-dijital-yayin